

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

Surse de Duminecă pe
an fl. 2.—

Imbra României și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERȚIUNILE:

pe 1 fir garmond: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Situația actuală a partidului național.

Dela un amic și colaborator extern al ziarului nostru primim următorul articol: „Bătălii cu gura strimbată sunt stăpâni astăzi nații!” Eminescu.

De câte ori eu dorul în inimă stau și mă gândesc la zilele de aur, ce le petrecea partidul nostru național la epoca „Memorandului” și a „Replizei”, cu deosebire trei momente din viața mea de student universitar, ce eram eu atunci, îmi apar de obicei înaintea ochilor. Înainte de toate o scrisoare a comitetului central din Craiova pentru compunerea „Replizei”, scrisoare iscălită de domnul A. C. Popovici, în care se constata, că tinerimea din Cluj se purtase mai brav în ceea ce privește adunarea materialului pentru acea „Replică”. Al doilea o declarațiune în cerc intim a lui Dr. I. Rațiu, președintele partidului, în vara anului 1894, în sensul acela, că după starea de atunci a luptei noastre naționale, aceasta în timp de 5 ani trebuie să ducă la finta lorită. Al treilea moment este discuția ce o avuseră câțiva tineri cu directorul „Gazet. Trans.”, ce comitate acțiunile Comitetului național, care ocaziune unul din cei de atunci i-a spus-o franc, că toată tinerimea universitară desaproabă principiile sale în lupta națională.

Lipsite poate de ori-ce importanță, aceste trei momente ne arată insuficiența de atunci în luptă, încrederea cea mare în isbânda acestei lupte, și nepăsarea acelor, cari erau protivnicii puternicului curent.

Pe atunci „Tribuna” din Sibiu era dictatorul poporului român, modestul E. Brode era mintea partidului, Dr. V. Lucaciu inima, ear’ dl Dr. Rațiu intruparea lui.

Două lucruri caracterisau conducerea luptei atunci: 1) autoritate în lăuntru, 2) respect în afară.

Dar’ dl Eugen Brode în urma forței prigonitorilor, ce voiau să-i sape groapa în temniță, a trebuit să se expatrieze spre marea bucurie a inamicilor sei personali și de principii, ce amuțiseră.

Acestui om luminat i-s’a contestat din partea unora dreptul de a mai figura ca conducător în lupta noastră, de acolo, din patria libertății. Ei bine, el a cedat, ear’ urmările le resimțim astăzi cu toții.

Își închipuiau oamenii cei noi dela „Tribuna”, că conducerea luptei unui popor de 3 milioane este lapte cu păsat și că ori-ce găgăuț este chemat la așa ceva. Vedem cu toții unde ne-au adus niște slăbănogi luați din drum, pentru cari: „Virtutea e o mănoie, genul o nefericire”.

Lor nu li-a convenit dictatura — vorba lor — unui suflet luminat, și au provocat anarhie.

Nu le vom spune, că au tradat steagul, care de mult nu mai este în mâinile lor, căci iscusința de a descoperi trădători între Români este treaba lor și a procurorilor unguerești.

Dar’ protestând în contra acestei ignobile apucături, noi, cei grupați în jurul acestui organ, le vom spune că ei au mânjit steagul.

Și eată pentru-ee.

Am spus, că conducerea partidului național se caracteriza prin aceea, că impunea respect în afară și autoritate în lăuntru.

În România, înaintea Slovacilor, Sârbilor și a celorlalte naționalități, în presa cea mare europeană, chestiunea noastră națională era tratată cu viu interes și cu admirațiune. Aceasta trecere de care ne bucuram în afară, se baza pe tăria noastră internă, ear’ meritul acestei consolidări era al „Tribunei” și al aceluia, ce o conducea. „Tribuna” era spaima dușmanilor nostri și bucuria poporului român. Aici își aveau loc de întâlnire toți luptătorii rezoluți și aderenți sinceri ai partidului. Dar’ aici își primiau și osânda meritată aceea, cari nu stăteau la postul lor, toți cei ce se abăteau dela principiul *salus reipublicae suprema lex*. „Tribuna” era controlorul sever al tuturor acțiunilor noastre politice și culturale. Era și naturală și de lipsă această asprime, pentru a preintîmpina și a da la o parte caracterelor slabe și șovăitoare.

Istoria ne învață, că mai ales în împregiurări critice se impune pentru un popor necesitatea unei conduceri riguroase și conștiente.

Ori-ce om nepreocupat va trebui să recunoască, că conducerea partidului cum este astăzi, asupra întregii noastre vieți, nu numai politice, dar’ și culturale, a produs temperatura cu totul diferită de cea de mai înainte, o apatie și zapăceală, ce tot mereu se lățește, producând pe toate terețele multă stricăciune și mare destrăbălare. Eată vermele ce roade autoritatea noastră internă și respectul în afară, pentru a căror restabilire earași și earași să ne luptăm!

Regele Carol la Petersburg. M. S. Regele Carol I, însoțit de A. S. R. Principele Moștenitor, de dl D. Sturdza, președintele consiliului, ministru al afacerilor străine, și de suite, a plecat din Sinaia pentru Petersburg, Luni 13/25 Iulie, la oarele 8.45 dim., via Ploști—Burdujeni.

M. S. Regele va fi salutat la Varșovia de înalții demnitari ai Imperiului, trimiși de M. S. Țarul, și apoi se va sui în trenul imperial, care va conduce pe Suveranul României la Petersburg.

Impăratul Germaniei în România. Ziariul „Le Temps” din Paris publică următoarea telegramă pe care i a trimis-o corespondentul seu din București:

Generalul Podbielski, secretariul statului la oficiul poștelor și telegrafelor imperiului german, care a petrecut acum de curând câteva zile la București, a hotărât toate dispozițiunile visitei deja anunțate, pe care Impăratul Wilhelm II va face-o Regelui României, întorcându-se dela Ierusalim.

Va fi o mare revistă de trupe ale armatei române în câmpul fortificat al Bucureștilor și o mare vânătoare în împrejurimile castelului din Sinaia.

Earăși proces de presă slovac. Tribuna din Budapesta încă de pe acum a tărit zăua de 20 Octombrie n. pentru retractarea procesului, pornit contra organului Slovacilor, „Nar. Noviny” pentru doi articole, intitulati: „Megulomania”, ce au apărut în numărul dela 15 și 16 Aprilie.

Ca acusat figurează colaboratorul cunoscut e foaiei slovace Isidor Jiak, care de două luni își petrece odihna vacanțelor în temnița a stat din Vaț, având a se odihni astfel olo deocamdată 8 luni.

Temeri kossuthiste. „Egyetértés” dela 2 Iulie publică la loc de frunte (se vede et colo lipsa de articole) o scrisoare acorespondentului seu obișnuit din Viena, în care se expune situația „desperată” astfel, cum dorește Bánffy să fie înfățișată oștei maghiare.

Redacția foaiei kossuthiste se vede îndemnată a face să premeargă scrisoarei o mică prefață, chipu pentru a-i scoate importanța la iveală, adică a predispuce lectorii sei dinainte pentru a crede toate gozăvenile cuprinse în corespondență, adică mai bine zis, pentru a pregăti spiritele la ceea ce Bánffy va fi pofit să facă. Credem interesant a extrage din corespondența următoarele suspinuri:

„În întreaga luptă pentru renoirea patriei economice a trebuit să observăm și să simțim, că nu putem fi stăpâni pe voința noastră proprie și rezolvirea definitivă a creștinei va fi, că într’adevăr va trebui să ne supunem voința națiunii influinței puternii austriace”.

În loc să-i îndemne la luptă extremă pe independentisti contra acestei influințe, foaia discreditului fu al tătâne-seu propagă ideea, că „voința nației trebuie să se supună puterii austriace”. Nici guvernamentală cea mai scârboasă nu poate vorbi mai mult în sensul planurilor lui Bánffy, planuri pentru cari tocmai Dieta a fost de două ori închisă: odată la 18 Iunie, prin cuvântul și decisiul seu propriu, amânându-se până la 6 Septembrie; a doua oară la 28 Iunie, prin rescript preînalt regesc, fixând ziua proximei ședințe pe ziua de 5 Septembrie.

Eacă rostul suspinurilor fațărite ale lui „Egyetértés”.

CASA NAȚIONALĂ

„Asociațiunei transilvane”.

Azi-mâne împlinim două mii de ani de când străbunii nostri s’au așezat în această țară.

Și au adus cu sine acei viteji străbuni o vechiă cultură, tot ce a produs falnică Romă.

Urmele acelei culturi se găsesc pe văi și câmpii și în ultima colibă țărănească, în chipul și forma cum s’a păstrat ea până în ziua de astăzi. Și nu este palmă de pământ pe teritoriul locuit de Români, fără reminența faptelor istorice ale înaintașilor nostri, săvârșite pe acest pământ într’un lung șir de două mii de ani.

În Asociațiunea națională din Ardeal s’a plâsmuit gândul românesc de a înființa în Sibiu o casă națională, care să fie vistieria tezaurului nostru istoric. În aceasta vistierie să se depună toată petriceaua rămasă din zidurile antice, și tot cuiul și tot vestimentul și toată slova ce a văzut lumină în decurs de două mii de ani. Cu un cuvânt să facem icoana istorică a neamului românesc din Ungaria.

Această icoană istorică ar fi mărturia glorioasei noastre obârșii și glorioaselor noastre fapte, ce ne fac moșteni legitimi ai acestui pământ. În fața acestei mărturii vii, ar amuți prorocii mincinoși cari prin ipoteze false carichează originea noastră și ne fac veneticii pe acest pământ.

Dar’ greșită este metoda pusă în aplicare pentru realizarea mărcului scop. Se cer anume cotisații câte de 1000 fl., dela un popor sărac, și se fac planurile zidirei pompoase. Preliminarele se fac pe sute de mii.

Adevărat că așa-și fac popoarele bogate museele lor. Și-le fac însă așa căci au de unde, le dă mâna cu ușurință la atâtea jertfe, și la spațele lor sunt bugetele statului.

Noi însă n’avem Mecenați și n’avem nici buget, și mai îngrăbă se pot risipi reșmașitele istorice decât să poți aduna din gologani sutele de mii preliminate pentru o casă națională. Și e timpul suprem, ca să ne adunăm comorile istorice înainte de a se prăpădi ele.

Tot omul își zidește casa cum poate. Dacă n’avem sutele de mii pentru palatul casei naționale, haid’ să închiriam o casă, căci nu palatul de pe promenada Sibiului e scop, ci adunarea tezaurului istoric. De palat mai e vreme.

Dați-mi voie să vă ilustrez o metodă practică, care eri m’a pus în uimire.

Cu 8 ani înainte de aceasta au făcut maghiarii din Arad apel către publicul maghiar să trimită tot ce se găsește din reminiscențele revoluției maghiare dela 1848.

Pentru plasarea acestor obiecte au închiriat localitate în etagiul al 3-lea al casei teatrale, cu 8 încăperi, și pentru acest local nu cred să plătească mai multă chirie decât 400 florini.

Am fost să vizitez acest „museu al luptei de independență” cum este el numit.

Și am găsit acele 8 odăi tescuite de obiecte din 1848. Intreagă armatura dela lancia până la sabiile de onoare, dela pistolul cu cremene până la tun, dela glonț de piatră până la ghiulele. Și toată îmbrăcăminte până la nasturele generalului și gregarului. Numai honvedul viu lipsește din acest muzeu.

Dar’ acolo erau portretele lor, și batista cu care era cutare general legat la ochi când a fost pușcat în dosul cetății din Arad, și inelul și tot ce a purtat pe sine în ultimele momente. Și toate diplomele și scrisorile de pe acel timp.

Acolo suntem și noi eternizați. Și eată cum:

Intr’o odaie sunt două lănci, una cu care afirmativ ar fi ucis Moții din Cebea familia lui Brády, ear’ alta cu inscripția: „lánda, mellyel a mőczok gyilkolták a magyarokat”. Mai e și un glonț de piatră din tunurii de lemu ale Moților.

Intr’un cot după ușă apoi conducătorii români de la 1784 și 1848 cât se poate de slutiți. Horia, Cloșca și Crișan Uros (!) sunt groaznic caricați într’un desemn, ca și tipuri selbatice și înspăimântătoare.

Deasupra lor Ianu în vre-o trei pose, ca cerșitor de pe care curg zdrențele, și cu privire ridicată stă cu fluerița în mână. Deasupra lui e o chitușă de spini cu inscripția: „spini adunați în 1892 de pe mormântul regelui munților Ianu Avram. „Sic transit gloria mundi!“ — încheie infamia șovinistă care pângărește memoria eroilor noștri.

La aceste chipuri am găsit o grupă de oameni înjurând groaznic asupra eroilor noștri.

Ungurii ies din acel muzeu inspirați de mândria vitejiei lor și de ură infernală contra noastră. Pe mine nu mă mai întrebați cum am oșit de acolo.

Eată metoda practică pentru înființarea unei case naționale fără bani.

Asociațiunea transilvană are casele ei în Sibiu. Face apel către publicul românesc, cu instrucții detaliate, și sum sigur că în scurtă vreme i-se vor umple casele. Casa națională e gata. Pentru birourile sale în cas de lipsă poate apoi închiria un apartament cu 3—400 fl.

De mult aveam să spun un cuvânt în chestia grandomaniei pe contul instituțiilor publice, și la vorba aceea cu demnitatea națională și cu canapelele presidiale. „Museul luptei de independență“ din Arad mă liberă acum de aceasta nădușală.

Uncheșul.

ROMÂNIA.

Din incidentul visitei Regelui Carol la Petersburg „Drapelul“ de ieri scrie un prim articol din care extragem următoarele părți privitoare la poziția și rolul României în concertul puterilor europene:

„Mica Românie, atât de necunoscută altă dată, îmbucătățită în două principate fără nici-un prestigiu și fără nici-o putere, pe cari diplomații timpului le considerau ca pe niște cantități neglijabile și pe cari oricine le încălca după voce și după interes, fără nici-o teamă, această mică țară a ajuns astăzi un factor important internațional, un regat prosper, bogat, puternic, respectat și prețuit după cum merită de lumea întreagă.

Cine ar fi crezut acum cinci-zeci de ani, că cele două principate în agonie, Muntenia și Moldova, vor avea să formeze în curând un stat puternic și civilizat, că el își va câștiga cu armele independența în contra unui stăpânitor de veacuri, ajutând în același timp și reînvierea altui popor, că un regat solid înăuntrul său dezvoltarea unei bogății uriașe și a unor admirabile instituțiuni, respectat în afară prin înțelepciunea lui, se va funda la Dunăre de un popor consistent de drepturile și datorită lui și de un rege luminat, patriot și renumit în lumea întreagă pentru darurile lui sufletești.

Și cine ar fi crezut acum cinci-zeci de ani, că acest regat va avea să stărnească râvnă și admirația vecinilor săi mai mici, și respectul marilor săi vecini, până la așa grad, că cu toții, mari și mici, îi vor căuta amicitia ca ceva foarte prețios.

Și cine ar fi crezut că în capitala acestui regat unul din cei mai puternici monarhi ai lumii va veni să petreacă o zi, simțindu-se onorat de visita pe care o face și părăsind țara cu cea mai frumoasă și neștearsă amintire, ear' că puternicul Țar al puternicei Rusii va primi într-o zi pe regele României, în capitala imperiului său, cu pompa, onorurile și respectul ce se datorește unui egal și unui amic.

Ceea ce n'ar fi putut trece nici odată prin mintea unui om de acum cinci-zeci de ani, ceea ce n'ar fi putut visa el în momentele cele mai optimiste și pline de visuri îndrăznețe, s'a realizat astăzi pe deplin.

E o adevărată minune de care nu ne putem da seama în fiecare moment, căci viteza de toate zilele ne absorbe cu diversele și multiplele ei griji și ocupațiuni.

România e tot așa de bine văzută, prețuită și admirată și la Viena ca și la Berlin, și la Paris ca și la Petersburg.

Fiecare țară, mare sau mică, se simte fericită să întretină cu dînsa cele mai cordiale relațiuni de vecinătate și de prietenie.

Visita Regelui României la Petersburg și splendoarea și cordialitatea cu care va fi primit acolo, ve dovedi cu prisos această. Iată de ce credem că această vizită are o deosebită importanță pentru noi și suntem fericiți să o constatăm aci“.

Din Austria.

Cele de pe urmă convorbiri „neobligatorii“ pe cari le-a ținut contele Thun înainte de a face un pas într-un — nu zicem tocmai a deslegării hotărâte a problemei austriace, ci nu mai într-un — limpezirea relativă a situației, au fost acelea urmate cu fruntașii partidului catolic popular (nemțesc), ai cărui membri sunt toți din țările așa zise ereditare austriace: nici unul însă din țările sudice (Bemă, Moravia, Silezia), unde tocmai se petrece un episod al luptei celei gigantice între slavism și germanism, episod însă atât de critic, încât s'gduiește monarhia întreagă.

A fost anunțat, că contele Thun va mai convorbi în mod „neobligatoriu“ și cu Slavi din Sud, cum se numesc deputații slavi din aceste țări ereditare de unde se recrutează partidul popular catolic, din Istria și Dalmația; se vede însă, că ministrul-president sau n'a ajuns a ține sfît cu ei, sau a renunțat în urma impregiurării celei mai lesne de presupus, că convorbirile lui cu fruntașii populari-catolici au avut rezultatul dorit de el. Această opinie reiese mai lesne dintr'un articol apărut în ziarul acestui partid „Linzer Volksblatt“, și atribuit însuși unuia dintre fruntașii ce au luat parte la convorbirile cu contele Thun, anume Dr. Ebenhoch, articol, în care acest deputat desvlește unele lucruri din convorbiri și pe urmă își exprimă el părerea despre legea cea pregătită de contele Thun asupra regulării chestiunii limbilor și avînd a înlocui ordonanțele Baden—Gautsch.

D-rul Ebenhoch se exprimă favorabil asupra acestei legi, zice, că ea cuprinde multe dispozițiuni în folosul Nemților și își exprimă cea mai hotărîtă mirare, că partidele opoziționale nemțești, dacă și au refuzat în convorbirile ce le țineau cu contele Thun, textul planuitei legi, cel puțin n'au exprimat dorința de a continua convorbirile pe baza textului de lege, ci simplu cereau neînduplecați și intransigenți ca *condiție sine qua non* desființarea mai înainte a ordonanțelor.

Scopul urmărit de contele Thun prin convorbirile cu fruntașii partidului popular nu era însă, precum se vede, acela de a auzi părerea lor despre legea planuită, ci altceva mai pozitiv. „N. Listy“ scrie în privința aceasta:

„Se pare, că această a doua serie de conferințe, ce le convoacă contele Thun (atunci era vorba încă și de Slavi de Sud R. „Tr. Pop“), are drept obiect niște lucruri, cari sunt a fi aduse la îndeplinire fără conlucrarea Nemților, ba în contra împotrivirii și îndârjirii lor“... „anume a promulga legea despre regularizarea limbilor pe baza §-lui 14 și a o aduce mai târziu parlamentului spre primire; așadar' e foarte probabilă presupunerea, că pentru această treabă el vrea să-și asigure consimțământul majorității parlamentare“...

Și alte simptome, apariții, mai cu seamă însă informațiunile din Viena confirmă aceste vederi și toate conglăsuiesc în părerea, că: *preste câteva zile trebuie să vină ceva hotărît, ceva decisiv, ceva clarificator*. Ultimele știri de Sâmbătă, 23 c., anunță din Viena:

Astăzi după-amezi s'a ținut consiliu de

ministri sub prezidența contelui Thun. Din hotărîrea sfatului de ministri contele Thun a plecat chiar încă astăzi seară la Ischl, pentru a așterne monarhului raport despre situație, cum ea s'a dezvoltat în urma conferințelor ținute cu fruntașii partidelor germane. Ministrul-president se va întoarce din Ischl luni, ori cel mai târziu Marți. Putem fi pregătiți la surprinderi, despre natura cărora însă cercurile nemitive nu voesc să deie încă astăzi deslușiri.

Și „Neues Wiener Tagblatt“ de Sâmbătă scrie între altele: „In cercurile ce stau aproape de guvern se declară, că îndată-ce contele Thun va precugeta bine, ce ținută să iee, nu va mai fi vorba de crisa ministerială. ci de crisa parlamentară, adecă a *stabilii un astfel de mod, încât trebile statului să poată fi executate fără conlucrarea parlamentului*“.

Ear' corispondentului din Viena al lui „N. Listy“ îi telegrafează foaiei Sâmbăta seara după plecarea lui Thun la Ischl:

„Întrucât suntem informați, cercurile cele mai înalte au deja convingerea formată, că în urma îndârjirii și intransigenței partidelor opoziționale nemțești, între cari și ale proprietarilor mari nemți, nu mai trebuie alte dovezi de ajus asupra faptului, că parlamentul vienez este absolut incapabil de ori-și-ce fel de muncă; ci că aceasta dovadă despre incapacitatea parlamentului în actuala sa alcătuire este dată în mod cât se poate de eclatant pentru toți factorii acestui stat“.

Să așteptăm deci câteva zile, până vine „surprinderea“ cea de un an și jumătate în fiecare zi prevestită.

Visitele dela Petersburg.

Părechia princiară bulgară.

Principele Ferdinand al Bulgariei cu soția sa Maria Luisa și cu fiul lor cel dintâiu Boris, în suita cărora se află ministrul-president Dr. Stojlov, ministrul de rebel Ivanov, generalul-adjutant Nicoluev, mareșalul curții, contele Bourboulon, etc. a sosit în capitala Rusiei la 22 c. Depeșile spun că primirea a fost extrem de strălucită.

La prânzul de gală s'au rostit următoarele toasturi: mai întâiu Țarul a zis pe franțuzește:

„Ridic păharul meu în sănătatea Altetelor Lor regale printal și principesa Bulgariei, în aceea a scumpului meu fiu, printul Boris, precum și întru fericirea Bulgariei“.

Domnitorul bulgar a răspuns pe franțuzește:

„Sire! Primiți, Majestate, mulțumita mea isvorită din adâncul inimei pent-u cuvintele binevoitoare și cordiale. Legăturile, cari leagă Bulgaria de marea națiune soră atât prin comunitatea ne neam și de religioane, precum și prin recunoștința resimțită ce nici odată nu va înceta către întemeietorii glorioși și neuitați ai libertății noastre, bunăvoința Majestății Voastre le-a sporit cu o nonă verigă, când a binevoit a lua sarcina de a fi nașul fiului meu, moștenitorul tronului și principele de Tinovno, cu privilegiul intrării sale în sinul sfintei biserici ortodoxe. Am crezut deci a îndeplini cea mai sfântă și cea mai scumpă a mea datorință, de a prezenta nașului prealalt pe fiul meu, principele Boris. Totdeauna exprim, atât în numele meu, precum și în numele principesei și a întregii Bulgarie, cele mai călduroase și mai adânc simțite mulțumiri ale noastre pentru primirea amabilă și răpitoare de care suntem făcuți părtași“.

Pe urmă, în limba rusească, s'înrî în următorul mod:

„Cu inima cuprinsă de bucurie mi ridie păharul întru sănătatea Majestății Voastre Imperiale, în aceea a Majestăților Lor împărăteșe Alexandra Feodorovna și Maria Feodorovna, precum și a întregii case imperiale și întru fericirea Rusiei celei mari“.

Despre amănunțele petrecerilor, paradelor și împărțirea onurilor și darurilor reciproce, credem a nu plictisi pe cettori.

Panama aradană.

I.

(cea mică de 95.000 fl.)

În Panama cea mică de 95 mii nu s'a întemplat vre-o schimbare, căci până acum încă tot cu ascultarea martorilor se ocupă tribunalul. Aceasta va mai dura 1—2 zile. Sâmbătă au fost ascultați și medicii Dr. Avarffy Imre, fostul medic de casă al lui Bács și Dr. Pozsgay Lajos, protomedical orașului, ca să și deie părerea despre starea suflutească ce au observat asupra acusatului Bács.

Dr. Avarffy, care i-a fost lui Bács medic de casă din 1886 până în ziua deținerii lui, zice că până pe la 1890 n'a observat nici un fel de simptome în starca lui psihică, dar' la 1891 a observat, că în mai multe rënduri se iveau simptomele convulsivului de sînge în cap. Acestea însă până la ziua deținerii n'au avut nici-o influință rea asupra spiritului său și l'a cunoscut totdeauna de om deplin sănătos și limpede la spirit.

Dr. Pozsgay mărturisește, că n'a avut sub îngrijire medicală pe Bács nici-odată, ci numai l'a vizitat pentru opinieare cu ocasiunea pensionării sale.

Nici protomedicul n'a observat atunci vre-o schimbare mentală la Bács.

Restul pertractării de Sâmbătă s'a petrecut cu ascultarea martorilor.

II.

(Cea mare de 300 mii.)

Catastrofa bănească dela masa orfanșii comitatensă pricinuită de prăpăditul și ticălosul hoț Krivány, amenință cu ruina totală în cele materiale pe toți oficanții cari au avut daraveri cu el în oficiu. Senzația zilei de Sâmbătă e, că ministrul a ordonat punerea sub sechestru a tuturor averilor mobile și imobile a vicecomitelui Szathmáry, a procuratorului comitatens Vörös Vidor, a protoexecutorului Schweger Alajos, a protodentului Alexandru Pecican, a comptabilului Hanocsek Béla și a controlorului Efraim Barbu.

Încât privește pe acești trei din urmă oficanți, dispoziția ministrului a produs o tristare și compătimire generală, pe eloc cei trei de pe urmă nu numai că nimeni de nu-l pare rău, ci din contra, consideră fiind de opinie publică drept adevărat, ce șiau de mult despre isprăviri pușgașului fugit și puteau să împedecă real, toți să se pătească și ei cât se poate mai cumplit. Mai ales despre viceșpanul Szathmáry lumea vorbește foarte rău și ar dorî să-l vadă depărtat cât de curând din oficiu.

DIN ROMANIA

Carmen Sylva.

M. S. Regina României a primit în audiință Mercuri, 8 Iulie, pe Exc. Sa Baronul d'Ahrenthal, trimisul extra-ordinar și ministru plenipotențiar al Austro-Ungariei, care i-a remis diploma de Doctor onorar al facultății de filosofie a Universității din Budapesta.

Remițînd diploma în mâinile M. S. Reginei, Baronul d'Ahrenthal a rostit următoarea cuvîntare:

Înălțată domnă,

Sunt cu desăvîrșire mîndru și fericit de a fi însărcinat cu o misiune către Majestatea Voastră.

Universitatea din Budapesta, inspirindu-se de admirația generală pentru opera literare ale Majestății Voastre, în ședința ținută la 13 Octombrie 1897 a conferit Majestății Voastre diploma de Doctor onorar al facultății sale de filosofie. Acest onor al Universității din Budapesta este în același timp un respectuos omagiu adus la gustul Persoane a Majestății Voastre.

Aceste fiind pe drept sentimentele de răsunătoare mărginită dragoste și deplină admirație

Unesc în toate țările cari au avut onoarea a fi vizitate de către Regina Elisabeta României.

M. S. Regina a răspuns prin cuvintele următoare:

„Primesc cu cea mai mare mulțumire diploma de Doctor onorar, pe care facultatea de filosofie din Budapesta Mi-a decernat-o.

„Vă rog, d-le Baron, de a fi pe lângă membrii acestei instituții științifice inter-pretul călduroaselor Mele mulțumiri pentru onoarea ce Mi-a făcut-o conferindu' Mi un titlu a cărui valoare o prețuiesc pe deplin.

„Mă simt cu totul fericită de acest omagiu adus de către Universitatea din Budapesta silințelor Mele literare și a marelui dragoste ce am pentru literatura națională a tuturor țărilor.

„Prin acest act constat de asemenea interesul ce l-a deșteptat poezia scumpei Mele Români, ale cărei frumoase legende am încercat a le face să fie admirate.

„Voi păstra această diplomă ca o prețioasă amintire a șederii Mele în frumoasa capitală a Ungariei, și sunt fericită că o primesc prin mijlocirea Excelenței Voastre.”

NOUȚĂȚI

Arad, 25 Iulie n. 1898.

Alegere de medic cercnal în Mehadia. Ni-ae scris că în 18/30 Iulie a. c. se va ținea în Mehadia alegerea de medic cercnal în locul dlui Dr. Manguica permutat în aceeași calitate în Oravița-montană.

Invitare la petrecerea cu dans ce se va aranja cu ocaziunea adunării generale a despărțământului XXX. al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” în Sighișoara, Luni în 20. Iulie (1 August a. c.) în pavilionul din grădina „Vinter.”

Pentru studenții sôraci. Senatul fundațiunei „Zsiga”-iane din Oradea-mare anunță că în alumnul „Zsiga”-ian, afară de cei primiți, se mai primesc pe anul școlastic 1898/99 ca alumisti — stipendisti — încă trei tineri români gr. or. cari vor studia la gimnasiu ori la școalele reale sau la academia de drepturi din loc, cari gratuit vor căpăta proviziunea întreagă în institut.

Totodată se avisează Onoratul public interesat, că în institutul acesta vor putea fi primiți tineri gr. or. rom. cari vor studia la școalele din loc și vor căpăta proviziunea întreagă pe plată, de câte 18 fl. la lună respective 180 fl. la an, solvindă anticipative în 4 rate anuale, în internat vor fi supuși disciplinei institutului.

Moartea fostei prințese, de Chimay. Celebra Clara Ward, fost prințesă de Chimay a murit la Budapesta. Fosta prințesă născuse de curând un copil și că micul țigan primise numele de Francisc-Iosif ca amintire a jubileului împăratului Austriei.

Acest eveniment a decis pe țiganul Rigo de a intenta un proces de divorț femeii sale legitime, pentru ca apoi să se poată căsători cu fosta prințesă și a regula astfel starea civilă a copilului său.

Clara Ward a murit în urma unor friguri de lapte, adică o moarte de femeie onestă, una din acele boli sfinte ale maternității.

În viață ea a fost obiectul unor mari scandaluri. Trebuia să te urci până în vremurile antice din Grecia sau imperiul roman, spre a găsi o femeie egală cu această modernă frumusețe transatlantică, care și-a sacrificat pentru iubirea unui țigan lăutar, avere, căminul conjugal, copii, tot ceea ce face de obicei mândria și dulceața vieții.

Statue de hârtie. — Ziarele engleze aduc știrea că cea mai mare „atracțiune” a viitoare expozițiuni internaționale din Glasgow va fi statua colosală de hârtie comprimată a Reginei Victoria. Această statuă va avea 12 metri înălțime și va cântări 20.000 de chilograme. Se crede că ea va costa vre-o 200.000 de lei.

Dinți de hârtie. Lucru hotărât, nimic nu e nou sub soare. Ultimele descoperiri făcute la Pompei au dovedit că locuitorii de acolo purtau ghete fabricate din hârtie comprimată. Și fiindcă vorbim de hârtie, adăugăm că fabricarea dinților... din hârtie a făcut progrese mari în Germania. Se spune că dinții de hârtie se deosebesc printr-o albeață strălucitoare, printr-o soliditate cu mult mai mare de cât a celor de cauciuc și prin micimea prețului, care învinge orice concurență.

Până acum se spunea în romane când era vorba despre o femeie: „Ea avea dinți ca perlele”. De acum încolo va trebui să se spună: „Surisul ei descoperea două rânduri de dinți de hârtie, strălucitori!”

Faliment din cauza ziarelor. — Lista! Lista!... — iată ce se strigă acum la Londra, unde o mică Panama e pe cale de a eși la iveală. Financiarul Kooley, care a dat faliment, pretinde că ruina lui trebuie să fie atribuită sumelor mari de bani pe cari a fost silit să le plătească ziarelor. El a dat avocatului său o listă cuprinzând pe toți redactorii financiari din Londra, cari l-au escrocat cu sume de bani. Sumele plătite ziarelor se urcă la suma de peste 4 milioane de lei.

Ce fac zările umoristice. Ziarul satiric englez „Punch,” care publică diverse caricaturi politice, își luase obiceiul de a prezenta pe d. Gibson Bowles, membru al parlamentului, câte o dată cu o gheabă în spate, câte o dată cu picioarele strâmbe.

Societatea de ajutor mutual a schilozilor din Londra, luând desenerile ziarului umoristic drept reale, se decise să numească președinte de onoare al adunării generale pe deputatul Gibson.

Își poate face ori-cine ideea de uimirea schilozilor delegați când se prezintă dlui Gibson Bowles, văzând că acesta nu-i nici cocoșat și nici n'are picioarele strâmbe.

Presă engleză face haz și acum de această întâmplare.

Rectificare. Un amic al nostru ne atrage atențiunea asupra greșelii în persoană ce s'a întâmplat în N-rul 130 al „Trib. Pop.”, sub N-rul 9 al „Tabloului furtişagurilor în comitatul Aradului”, reprodus altfel după „Arad és Vidéke”, care consistă în aceea, că dl notar Horváth ar fi defraudat 2000 fl. din banii satului Apatelekk, pentru care ar fi fost judecat la 2 1/2 ani temniță. În interesul adevărului ne cere amicul rectificare, că dacă s'a întâmplat în Apatelekk defraudarea de 2000 fl. și judecarea la 2 1/2 ani temniță, defraudantul judecat nu e dl Horváth, care și astăzi e notariu în altă comună românească, ci va fi altul oarecine. Împlinim cu plăcere această datorință de ziaristi, căci scopul nostru nu e a învinul pe nime pe nedreptul, și ne vom lua informații despre adevărul defraudant. În zilele aceste pline de senzații nu e de mirat să se strecore și câte una strîmbă.

Medic român în Karlsbad. Med. Univ. Dr. Romulus L. Crăciunu, medic clinic în spital univers. imp. reg. din Viena (Clinic dlui consilier de curte Prof. Neusser.) Specialist pentru morburile interne. Medic al sociațiunei pentru îngrijirea studenților moșoiși din Viena. Protector: Majestatea Sa Împăratul etc. etc.

Ed. din 1 April—1. Octombrie dela oarele 6— a. m. și 3—5 p. m. în Mühlbad-gase casa „Schwarzes Ross”.

Țiți-vă sănătatea! Tuturor celor ce suferde boale de piept, de boală de apă, de mituire neregulată, dureri de stomac, de reumatism, guturai, durere de ochi și alte boale lăuntrice, apoi pentru boale de copii, se recomandă cu multă căldură medicamentele Kneippiene.

le pot căpăta de-adreptul sau prin postă dea farmacia dlui Dr. Iulius Schopper în Orvița (Krássó-Szörény m.)

Catalogul tuturor medicamentelor (leacurilor) cuprefurile lor, se trimite, la cerere, ori-cui gratis și franco din numita apotecă!

Convocare.

Adunarea generală a despărțământului III. Făgăraș al „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român” se va ținea în anul acesta la Veneția inferioară în 7 august s. n. la oarele 10 a. m. cu următorii:

Program:

1. Deschiderea ședinței.
 2. Raportul comitetului.
 3. Raportul casarului.
 4. Alegerea comisiunilor pentru censurarea acestor rapoarte, pentru înscrierea membrilor și încasarea taxelor.
 5. Statorirea bugetului pe anul viitoriu.
 6. Eventuale disertațiuni, cari să se înainta la presidiu cu cel puțin 24 oare înainte de ședință.
 7. Deciziune referitoare la transformarea bibliotecii despărțământului în bibliotecă ambulantă.
 8. Împărțirea premiilor: a, unul de 5 fl. v. a. pentru cea mai bine cultivată grădina de legumi în comuna Venețiainferioară; b, unul de 5 fl. și c, unul de 3 fl. v. a. pentru cele mai originale și mai bune țesături de casă ale femeilor țerance române din acest cerc.
 9. Raportul comisiunilor.
 10. Alegerea comitetului despărțământului pe period de 3 ani.
 11. Alegerea a doi delegați la adunarea generală din Beiuș a Asociațiunei.
 12. Eventuale propuneri.
 13. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea protocolului ședinței.
 14. Închiderea ședinței.
- La aceasta adunare se invită membrii Asociațiunei precum și toți aceia cari doresc înaintarea poporului român în literatură și cultură. — Din ședința comitetului despărțământului ținută în Făgăraș la 1. Iulie 1898.

Basilin Ratin director.

Dr. Ioan Șenchea secretariu.

Invitare.

Subscrisul comitet organizat pentru primirea „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român” invită cu toată stima onoratul public român atât la adunarea generală a Asociațiunei, ce se va ținea în 27 și 28 August c. n. în Beiuș, cât și la festivitățile ce se vor aranja cu aceasta ocaziune.

Programa festivităților va fi următoarea: In 26 August.

Seara: Intimpinarea solemnă a comitetului central la gară.

Seara la 9 oare: seara de cunoștință.

In 27 August.

La 9 oare a. m. s. Liturgie și Chiemarea Duchului sfânt în bisericile ambelor confesiuni.

La 11 oare a. m. Ședința I. a adunării generale.

La 2 oare d. a. banchet.

La 8 oare seara concert și teatru.

In 28 August.

La 9 oare a. m. s. Liturgie în bisericile ambelor confesii.

La 11 oare a. m. Ședința II-a a adunării generale.

La 8 oare seara bal.

In 29 August.

Excursiune la „Stâna de vale”.

Findcă dorința comitetului este, ca toți oaspeții să fie adăpostiți în cuartire acomodate, cei ce doresc a lua parte la aceste festivități sunt rugați să binevoiască a-l avisa despre aceasta pe dl avocat Dr. Gavril Cosma, președintele comitetului de încuartirare, până în 15 August c. n., cu atât mai vârtos, căci împrejurările noastre de comunicațiune reclă nă necesitatea de a ne îngrijii eventual de un tren separat, ce va pleca dela Orade la Beiuș în 26 August c. n. cam la 2 oare d. m.

Ear' doritorii de a participa la excursiune la „Stâna de vale” în 29 August c. n., sunt rugați a-l avisa despre aceasta pe dl Vasile Dumbrava, președintele comitetului de excursiune, tot până în 15 August c. n.,

Beiuș, din ședința comitetului central pentru primirea Asociațiunei, ținută în 17 Iulie c. n. 1898.

In numele comitetului central:

August. Antal, protopop, Nicolau Diamandi profesor.

președintele com. central. notariul com. central.

ULTIME ȘTIRI

Răsboiul.

De pe câmpul de răsboiu nici o știre de ceva însemnătate; dacă nu confirmarea știrii, că orașul Manila, capitala archipelagului Filipinelor, este tot mai aproape de punctul de a se preda.

Cât despre încheierea păcii, cea de pe urmă știre sună:

Madrid, 23 Iulie.

Este generală părerea, că începerea negocierilor de pace este de așteptat în proximile zile.

Piața.

	Arad	B.-Pesta
Grâu vechi	fl. 11.—	fl. 8.85 p. toamnă
„ nou	9.—	—
Cucuruz	4.80	4.36 „ Aug.
Orz	7.50	6.— „ Sept.
Săcară	7.50	6.88 „ toamnă
Ovăz	7.60	5.53

Invitare la abonament

Decșhidem prin aceasta abonament pe al III-lea Quartal resp. al II-lea sem. 1898 la

„TRIBUNA POPORULUI”

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

In Monarchie:

- Pe un an fl. 10.—
- Pe 1/2 an „ 5.—
- Pe 1/4 an „ 2.50
- Pe o lună 1.—

Pentru România și străinătate

Pe un an franci 40—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 2 fl. pe un an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI.”

Editor: Aurel Popovici-Barciuanu.

Redactor responsabil Ioan Russu Șirianu

Băile Herculane (Mehadia.)

(Herkulesfürdő, Ungaria)

STAȚIUNE DE CALE FERATĂ POSTĂ ȘI TELEGRAF.

RENUMITE TERME SULFUROASE ȘI SĂRATE,

CU TEMPERATURĂ TERESTRĂ DE 55° C.

Începutul sezonului la 1 Mai

Loc de cură climatică. — Gimnastică suedeză și masajiu. — Băi electrice. — Hidroterapie. — Rendezvous internațional. — Situațiune admirabilă în valea romantică a Cernei. — Promenade și locuri de excursiune. — Climă favorabilă. — Situațiune scutită de vânt. — Aer ozonic și liber de praf. — Palaturi de băi, hoteluri splendide. — Salon de cură. — Lumină electrică. — Musică proprie. — Orfeu (Teatru Variété).

MEDICI ROMÂNI

CONSULTAȚIUNI ÎN TOATE LIMBILE EUROPENE.

Junecțiune cu trenul expres și Orient-expres; dela Orșova cu năile dunărene

BILETE CU PREȚURI REDUSE.

174 6-10 FRECUENȚA ÎN ANUL 1897: PRESTE 10.000.

Bibliografie.

„Manual complet de Agricultură rațională.” de Dr. George Măior, profesor de agricultură la școala centrală de agricultură dela Ferăstrău și la Seminarul Nifon Mitropolitul, pentru usul școalelor speciale secundare și superioare de agricultură, Seminarilor, școale normale, studiu particular și de consultat pentru agricultorii practici.

Cartea a fost aprobată de Ministerul Agriculturii, Comerțului, Industrii și Domeniilor, și subvenționată de Asociațiunea transilvană pentru literatură română și cultura poporului român din Sibiu, de Reuniunea agricolă a comitatului Făgăraș, și numeroase alte societăți științifice și economice.

Lucrarea cuprinde 4 părți:

Partea I. *Agrologia* sau agricultura generală — 33 coale de tipariu având 217 figuri intercalate în text. Costă 5 coroane sau 7 lei.

Partea II. *Fitotechnia* sau cultura specială a plantelor, împreună cu Fânatele și pășunile — 38 coale de tipariu cu 202 figuri în text, costă 10 lei sau 8 coroane.

Partea a III. *Zootechnia* sau cultura vitelor, împreună cu nutrițiunea vitelor, industria lăptării și cunoașterea lăncii, peste 30 coale de tipariu, cu vreo 200 figuri în text, diferite rase și specii de vite domestice copiate după natură, (Se află sub tipariu și va apărea până la finele anului) costă 10 lei sau 8 coroane.

Partea a IV. *Economia rurală* (va apărea mai târziu).

Cartea este în 4 volume mari deosebite, formând însă un singur tot și cuprinzând tot ceea ce privește agricultura, atât din punct de vedere științific, cât și practic, este scrisă într'un limbaj ușor, popular, cu terminii culeși din însuși graiul poporului agricultor. Ea se deosebește în mod

esențial de produsele literare similare, apărute până acum în limba română, prin varietatea și cuprinsul ei, căci este cea dintâi carte de specialitate care ia concurență cu cele mai bune lucrări germane și franceze. Toate societățile literare naționale și Revistele de specialitate au recunoscut unanim valoarea ei.

Ea umple un mare gol în literatura română de specialitate și n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui agricultor practic, mare și mic, cum nici din Bibliotecile școlare și ale Reuniunilor culturale și economice. Prețul, față cu sacrificiile făcute de autor în adunarea materialului și munca depusă, este moderat

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I. Cuvântări și acte. Vol. I. 1866-1880. Volumul I. 1881-1896. Editura Academiei Române. București 1897.

„Biblioteca Noastră” de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fiecare lună.

Numerele aparute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări”, *noveliste*. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad”, *cerce istorică*. — Nr. 3. și 4. G. Coșșubuc, „Versuri și Proză”. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese”. — Nr. 6. N. Maculacovișteanu, „Dela Sate”, *piesă teatrală*. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!” *comedie*. — Nr. 8-9 O. G. Lecca, „Istoria Țigănilor”. — Nr. 10 E. Hodoș, „Convorbiri pedagogice”. — Nr. 11-12 E. Hodoș, „Cântece Bănărene”, cu un răspuns profesorului Dr. G. Weigand

„Istoria universală” pentru școlile secundare de Vasile Goldiș, profesor. Vol. III. *Evul nou*. Editura librăriei *Școala* I. Ciureu, Brașov. 1897.

„Gramatica Română” pentru învățământul secundar de Ioan Petran, profesor. Partea I. *Sintaxa*. Arad. Editura autorului. Se poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului.”

Se primesc comande pentru următoarele lucrări:

Circulare și prețuri-curente

NOTE

Opuri și Broșuri

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului” A. P. Barcianu Arad

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează prompt.

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci

PLICURI

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebre